

Handläggare
Linda Lindblom
Telefon: 08-50821320

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2025-02-20

Kriminella nätverk som kopplas till HVB-hem och familjehem

Svar på skrivelse från (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen från Sverigedemokraterna.

Sammanfattning

En skrivelse från Sverigedemokraterna (SD) har inkommit om vikten av likvärdig utbildning för alla elever. Runar Finnman ställer frågor till förvaltningen om problematiken kring kriminella nätverk som kopplas till HVB-hem och familjehem. Frågorna besvaras under rubriken förvaltningens synpunkter och förslag.

Bakgrund

I samband med nämndens sammanträde i 26 september 2024 inkom en skrivelse om kriminella nätverk kopplade till HVB-hem och familjehem från Sverigedemokraterna. Nämnden har beslutat att överlämna skrivelsen till förvaltningen för besvarande.

Skribenten beskriver att barn rekryteras in i gängkriminalitet och blir föremål för utredning hos socialtjänsten. Vid kontakt och pågående utredning hos socialtjänsten kan den minderåriga bli placerad vid HVB-hem eller familjehem, där socialtjänsten har det övergripande ansvaret för placeringen. Under sommaren 2024 rapporterade bland annat Dagens Nyheter att kriminella och släktbaserade kriminella nätverk har bolag som driver HVB-hem på 28 platser. I vissa fall har dessa hem använts som lager för vapen och narkotika, vilket gör att barn som placeras där riskerar att hamna i en ännu farligare miljö än tidigare. Vissa av dessa hem har anställda med direkta kopplingar till kriminella gäng, och det finns också misstankar om att dessa miljöer används för att rekrytera barn till kriminell verksamhet. Socialförvaltningen utvecklar socialtjänsten och funktionshinderomsorgen genom att samordna, vägleda och följa upp socialtjänsten i Stockholms stad.

Socialförvaltningen har bland annat en lagstadgad plikt att säkerställa att de barn som placeras får en trygg och säker miljö. De ska även säkerställa att HVB-hem följer de föreskrifter som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har satt upp.

Socialförvaltningen har en skyldighet att agera snabbt om det finns misstankar om att ett HVB-hem inte är säkert. Sammanfattningsvis har socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningen ett stort ansvar för att skydda barn från skadliga miljöer. Om ett HVB-hem har kriminella kopplingar, och socialförvaltningen misslyckas med att upptäcka eller agera på detta, kan de hållas ansvariga för att inte ha uppfyllt sin omsorgsplikt. Mot bakgrund av ovanstående ställs frågor som presenteras nedan.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen ser mycket allvarligt på rapporter om kopplingar mellan kriminella nätverk och HVB-hem eller familjehem. För att säkerställa att minderåriga placeras i trygga miljöer genomför förvaltningen noggranna kontroller av vårdgivare både inför och under placering. Nedan redovisas svar på de frågor som finns i skrivelsen.

1. Hur ser ansvarsfördelningen ut mellan socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningen om en placering av minderårig allvarligt brister i relation till omsorgsplikten, tillsyn och kontroll samt anmälningsplikt eller åtgärder vid misstankar?

Förvaltningen arbetar utifrån den rutin som är upprättas av socialförvaltningen avseende klagomål.

Ansvarsfördelningen mellan socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningen tillämpliga regelverk. Stadsdelsförvaltningen ansvarar för det operativa arbetet, såsom placering och uppföljning, medan socialförvaltningen har en övergripande och stödjande roll. Stadsdelsförvaltningen ansvarar för utredning, beslut om placering och uppföljning av den minderåriga under placeringen. Detta inkluderar att säkerställa att den placerade får den omsorg och det stöd som behövs. Stadsdelsförvaltningen har ansvar för att löpande utföra tillsyn och kontroll genom att kontinuerligt följa upp placeringen och barnets situation genom regelbundna besök och kontakter med både den minderåriga och verksamheten. Stadsdelsförvaltningen har skyldighet att anmäla till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om det framkommer misstankar om allvarliga missförhållanden i verksamheten. Vid allvarliga brister säkerställs ett snabbt agerande genom samverkan mellan nämnderna. Vid misstanke kan stadsdelsförvaltningen avbryta en

placering om det finns skäl att tro att barnets säkerhet eller välmående är i fara, och ska skyndsamt hitta en alternativ lösning.

Socialförvaltningen har ansvar för att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet i socialtjänstens arbete inom kommunen. Detta innebär att ge stöd till stadsdelsförvaltningar i deras arbete samt att följa upp att verksamheterna uppfyller lagkraven. Vad gäller samordning och riktlinjer har socialnämnden ansvar för att skapa gemensamma rutiner och riktlinjer för stadsdelarnas arbete med placeringar. De har även ett övergripande ansvar för att säkerställa att alla anmälningar om missförhållanden hanteras korrekt. Vid behov kan socialförvaltningen bistå stadsdelarna i deras kontakt med IVO. Vid brister i placering kan socialförvaltningen ge stöd till stadsdelsförvaltningen i att hantera situationen och säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas.

2. Har förvaltningen fått några indikationer på att placerade ungdomar från vår stadsdel hamnat på hem där verksamheten visat på en koppling till kriminella nätverk?

Förvaltningen har inte fått några indikationer på att placerade ungdomar från stadsdelen har varit placerat i en verksamhet med kopplingar till kriminella nätverk.

3. Genomför förvaltningen någon rutinmässig kontroll när det gäller att utesluta att verksamheten på det aktuella HVB-hemmet bedrivs med koppling till kriminella nätverk innan placering sker och hur ser den ut?

Förvaltningen utför regelbundna och noggranna kontroller inför varje placering, inklusive:

- Kontroll av verksamhetens tillstånd hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO).
- Seriositetskontroller på leverantörer av HVB-hem inom individ- och familjeomsorgen
- Genomgång av avtal med leverantör av placeringar på HVB-hem.

Förvaltningen har inte tillgång till polisens underrättelser vad gäller HVB-hem eller andra företag som ansvarar för vård till unga.

4. Vilka rutiner aktiveras om ett kriminellt nätverk misstänks kopplas till verksamheten på ett HVB-hem eller familjehem för placering av minderårig från stadsdelen?

Om misstankar uppstår om att ett kriminellt nätverk är kopplat till ett HVB-hem eller familjehem, vidtas följande åtgärder enligt gällande rutiner för hantering av oegentligheter hos en vårdutförare:

- Den minderåriga omplaceras omgående till en annan vårdgivare för att säkerställa barnets trygghet och säkerhet.
- Informationen rapporteras omedelbart till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för vidare granskning och åtgärd.
- Om utföraren är upphandlad av socialförvaltningen, följer förvaltningen de fastställda rutinerna för klagomåls- hantering, inklusive eventuell avbrytning av avtalet.

Samtliga åtgärder syftar till att minimera riskerna för den minderåriga och säkerställa att placeringen sker i en säker och lämplig miljö. Om oegentligheter upptäcks görs polisanmälan.

5. Hur kan det uppstå en situation där Stockholms stad genom sina stadsdelsförvaltningar och andra kommuner kan felplicera minderåriga i verksamheter som kopplas till kriminella nätverk?

Felpliceringar kan uppstå på grund av bristande kontroll, otillräckligt informationsutbyte mellan myndigheter, eller akut behov av placering i en situation med begränsad tillgång till kontrollerade verksamheter. Förvaltningen arbetar aktivt för att minimera denna risk genom kontroller och rutiner. Förvaltningen arbetar både förebyggande och ”reaktivt” – men det förebyggande arbetet kommer inte kunna stoppa/undvika felpliceringar. Förvaltningen välkomnar ett större informationsutbyte och samarbete mellan polis och socialtjänst och ser att det skulle kunna förbättras och utvecklas i denna fråga.

6. Samverkar stadsdelsförvaltningen med Inspektionen för vård och omsorg som fått i uppdrag att skärpa tillsynen över HVB-verksamheter för att motverka dessa brottsliga aktörer?

Förvaltningen samverkar med IVO i frågor rörande tillsyn och kvalitetssäkring av HVB-verksamheter. Misstankar om oegentligheter rapporteras omedelbart till IVO, och förvaltningen har lämnat in uppgifter till IVO som en del av deras nationella tillsyn.

IVO:s förstärkta tillsyn utgör ett viktigt stöd i att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet i placeringarna. Förvaltningen stärker samtidigt sina egna rutiner för uppföljning och kvalitetskontroll.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg samt avdelningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri. De fackliga organisationerna har beretts möjlighet att ta del av ärendet vid samverkansmöte i februari 2025.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen till Sverigedemokraterna.

Lars Wennberg
tf stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Yvonne Kokkola
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Skrivelse från (SD) Kriminella nätverk som kopplas till HVB-hem och familjehem.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg, tf stadsdelsdirektör	2025-02-03